

Česká a světová literatura od poloviny 19. století

MGR. N. POSSELOVÁ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jaroslav Hašek

VY_32_INOVACE_06_2_05_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

3

- 1883 Praha – 1923 Lipnice nad Sázavou
- spisovatel, novinář, anarchista, bohém, tulák
- vyučil se drogistou, později se stal bankovním úředníkem, cestoval
- za války na haličské frontě, dezertoval
- příslušníkem československých legií, pak v Rudé armádě
- po návratu žil v Lipnici nad Sázavou

Zaměření díla

4

- založil Stranu mírného pokroku v mezích zákona (karikatura poválečných poměrů)
- počátky tvorby: črty, humoresky, humorné reportáže
- vyjadřuje odpor ke státním, církevním a vojenským autoritám

Dílo

5

- **Črty, povídky a humoresky z cest**
- **Trampoty pana Tenkráta**
- **Dobrý voják Švejk a jiné podivné historky**
- **Můj obchod se psy a jiné humoresky**
- **Dobrý voják Švejk v zajetí**
- **Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války**

Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války

6

- román, přeložen do více než 50 jazyků
- čtyři díly, čtvrtý nedokončen
- humorná a parodická reakce na válku
- poukázáno na nesmyslnost války
- nemá jednotící zápletku, volný sled obrazů a Švejkova vyprávění
- hlavní postava – typ „prohnaného prostáčka“

Ukázka

7

„Švejk, obléknou se a půjdou k výslechu.“

„Já se voblíknu,“ odpověděl Švejk, „proti tomu nic nemám, ale já se bojím, že to bude nějaká mejlka, já už byl jednou vod výslechu vyhozenej. A potom se bojím, aby se ti vostatní páni, co jsou zde se mnou, na mne nehněvali, že jdu dvakrát za sebou k výslechu, a voni ještě ani jednou tam teď večer nebyli. Voni by mohli na mne žárlit.“

„Lezou ven a nežvanějí,“ byla odpověď na gentlemanský projev Švejkův.

Švejk se opět ocitl před pánem zločinného typu, který beze všech úvodů se ho zeptal tvrdě a neodvratně:

„Přiznáváte se ke všemu?“ Švejk upřel své dobré modré oči na neúprosného člověka a řekl měkce: „Jestli si přejou, vašnosti, abych se přiznal, tak se přiznám, mně to nemůže škodit. Jestli ale řeknou: Švejku, nepřiznávejte se k ničemu, budu se vykrucovat do roztrhání těla.“

Přísný pán psal něco na aktech a podáváje Švejkovi pero, vyzval ho, aby to podepsal. A Švejk podepsal udání Bretschneiderovo i tento dodatek: Vaše výše ukázaná obvinění proti mně zakládají se na pravdě.

Josef Švejk

Otázky a úkoly

8

- 1. Označ literární druh: lyrika – epika – drama.
- 2. Označ literární formu: próza – poezie.
- 3. Označ žánr: povídka – novela – román – báseň - romaneto – pohádka – pověst – óda.
- 4. Napiš hlavní myšlenku díla.
- 5. Kdo je hlavní postavou tohoto díla? Charakterizuj ji.
- 6. Jmenuj další postavy.
- 7. K jaké části knihy se ukázka vztahuje?
- 8. Charakterizuj na základě ukázky chování Josefa Švejka a vyšetřovatele.
- 9. Jakým způsobem se navzájem postavy oslovují?
- 10. Kdo byl Bretschneider?
- 11. Vysvětli výraz „psal něco na aktech“.
- 12. Vysvětli výrazy: neúprosný člověk, Vašnosti, gentlemanský projev.
- 13. Vyhledej a vypiš přechodníky.
- 14. Vyhledej a vypiš nespisovné výrazy.
- 15. Vyhledej a vypiš ironii.
- 16. Co víš o autorovi?
- 17. Zařaď dílo do literárněhistorického kontextu.

Použitá literatura

- HAŠEK, Jaroslav. *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Vyd. 41., V EMG 1. Ilustrace Josef Lada. V Praze: Knižní klub, 2008, 653 s. ISBN 978-80-242-2179-3.
- ANDREE, Lukáš, Ivana DOROVSKÁ a Lenka ŠEBELOVÁ. *Literatura pro 3. ročník středních škol*. Vyd. 1. Brno, c2009, 3 sv. ISBN 978-80-7358-137-4.
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů: 331 českých spisovatelů od počátku písemnictví do současnosti*. 3. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší - nakladatelství a vydavatelství, 287 s. ISBN 80-864-8028-3.
- *Čeští spisovatelé 20. století*. 1. vyd. Československý spisovatel, 1985, 830 s.